

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Förenta Nationerna om grundande av Helsingfors kriminalpolitiska institut, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna, samt om tillämpning av överenskommelsen och i protokollet om ändring av överenskommelsen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Förenta Nationerna om grundande av Helsingfors kriminalpolitiska institut, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna, samt om tillämpning av överenskommelsen och i protokollet om ändring av överenskommelsen (RP 97/2022 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Anne Hartoneva, justitieministeriet
- direktör Natalia Ollus, Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna (HEUNI).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- utrikesministeriet
- finansministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att den lag som gäller Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta nationerna, ändras. Syftet med de föreslagna lagändringarna är att uppdatera föråldrad lagstiftning. De viktigaste förslagen handlar om att stärka institutets självständiga och oberoende ställning, att revidera vissa tjänstemannarättsliga och administrativa bestämmelser, att göra bemyndigandet att utfärda förordning förenligt med kraven i 80 § i grundlagen och att beakta vissa tekniska namnändringar.

Betänkande LaUB 12/2022 rd

Eftersom det föreslås att bemyndigandet att utfärda förordning ändras i grunden, finns som bilaga till propositionen ett utkast till en ny förordning av statsrådet, genom vilken den nuvarande förordningen om institutet upphävs.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Europeiska institutet för kriminalpolitik (HEUNI) inrättades 1981 genom en överenskommelse mellan Finland och Förenta nationerna (FN) (FördrS 41 och 42/1982). Överenskommelsen har satts i kraft genom en lag (582/1982) med bestämmelser om institutets ställning och förvaltning. De föreslagna ändringarna av ikraftträdandelagen moderniserar regleringen och ökar institutets självständighet och oberoende. Enligt utredning står de föreslagna ändringarna inte i strid med överenskommelsen mellan Finland och FN eller med etablerad tillämpningspraxis för överenskommelsen.

Lagutskottet anser att propositionen är motiverad och tillstyrker lagförslaget i propositionen med smärre ändringar.

Utnämmande av direktören på viss tid

Finsk lagstiftning tillämpas på tjänste- och arbetsavtalsförhållandena för personalen vid HEUNI. I propositionen föreslås vissa tjänstemannarättsliga preciseringar som baserar sig på utvecklingen av den allmänna tjänstemannalagstiftningen.

Enligt överenskommelsen med FN utnämns direktören för HEUNI av regeringen efter överläggningar med FN:s generalsekreterare. I överenskommelsen bestäms inte om direktörstjänsten ska utnämnas permanent eller för viss tid. Enligt förordningen om HEUNI (630/1982) utnämns direktören på viss tid, högst tre år i sänder. Till propositionen bifogas ett utkast till ny statsrådsförordning om institutet. Enligt den utnämns institutets direktör för högst fem år i sänder (5 § 2 mom.).

Bestämmelser om utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande för viss tid finns i statstjänstemannalagen (750/1994). I 9 a § i den lagen föreskrivs det om utnämning av statsförvaltningens högsta ledning för en tid av fem år. I fråga om vissa statliga tjänster finns bestämmelser om utnämning för viss tid i annan lagstiftning. Bestämmelser om utnämning av exempelvis äldreombudsmannen för en viss tid av fem år finns i lagen om äldreombudsmannen (753/2021, 2 §), och bestämmelser om utnämning av underrättelsetillsynsombudsmannen för samma tid finns i lagen om övervakning av underrättelseverksamheten (121/2019, 6 §).

Lagutskottet anser det motiverat att bestämmelser om utnämning av direktören för HEUNI för viss tid finns i ikraftträdandelagen. Utskottet föreslår därför att den första meningen i 5 § i lagför-

Betänkande LaUB 12/2022 rd

slaget kompletteras. Med beaktande av 9 a § i statstjänstemannalagen och till exempel de nämnda lagarna om ombudsmän har utskottet ingenting att anmärka på utnämningens längd.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 97/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Förenta Nationerna om grundande av Helsingfors kriminalpolitiska institut, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna, samt om tillämpning av överenskommelsen och i protokollet om ändring av överenskommelsen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Förenta Nationerna om grundande av Helsingfors kriminalpolitiska institut, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna, samt om tillämpning av överenskommelsen och i protokollet om ändring av överenskommelsen (582/1982) den svenska språkdräkten i lagens rubrik samt 2—6 §, av dem den svenska språkdräkten i lagens rubrik samt 3—5 § sådana de lyder i lag 710/1987, som följer:

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Förenta Nationerna om grundande av Helsingfors kriminalpolitiska institut, verksamt i anslutning till Förenta Nationerna, och i protokollet om ändring av överenskommelsen samt om tillämpning av överenskommelsen

2 §

Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta nationerna, verkar inom justitieministeriets förvaltningsområde. Bestämmelser om institutets mål och uppgifter finns i överenskommelsen med Förenta Nationerna om grundande av Helsingfors kriminalpolitiska institut, verksamt i anslutning till förenta Nationerna (FördrS 41 och 42/1982). I denna verksamhet är institutet självständigt och oberoende.

Betänkande LaUB 12/2022 rd

3 §

Institutet har en delegation, till vilken hör

- 1) en ordförande och fyra andra medlemmar, vilka utses av Förenta nationernas generalsekreterare,
- 2) tre av statsrådet förordnade medlemmar som är förtrogna med internationellt kriminalpolitiskt samarbete,
- 3) institutets direktör på tjänstens vägnar,
- 4) en representant, utan rösträtt, för Förenta nationernas kontor för narkotikakontroll och förebyggande av brott.

4 §

Institutet har en direktör, tjänstemän som är förtrogna med institutets uppgiftsområde samt vid behov annan personal.

5 §

Institutets direktör utnämns av statsrådet för högst fem år i sänder efter överläggningar med Förenta nationernas generalsekreterare. Justitieministeriet utnämner institutets ordinarie tjänstemän och anställer personal i tills vidare gällande arbetsavtalsförhållande efter överläggningar med institutets direktör.

6 §

Närmare bestämmelser om personalen, om särskilda behörighetsvillkor för tjänstemän, om utnämmande till tjänst eller tjänsteförhållande, om direktörens uppgifter och ställföreträdare, om bidrag, om delegationens verksamhet, om ersättningar till delegationens medlemmar samt om framläggande av vissa handlingar för Förenta nationerna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Institutets arbetsordning utfärdas av institutets direktör. I arbetsordningen bestäms det om ledningen, om den interna organisationen och arbetsfördelningen, om tjänstemännens uppgifter och organiseringen av dem, om beredning och avgörande av ärenden och om ställföreträdare. I arbetsordningen kan det även bestämmas om andra sådana frågor som gäller institutets förvaltning och som behövs för organiseringen av verksamheten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande LaUB 12/2022 rd

Helsingfors 13.10.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Leena Meri saf
vice ordförande Sandra Bergqvist sv
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Pasi Kivisaari cent
medlem Antero Laukkanen kd
medlem Mari Rantanen saf
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Paula Werning sd
ersättare Juho Kautto vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.